

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Leto XXV. - Štev. 1 (803)

T R S T - 19. januarja 1973

50 lir

**Proti preokretu
na desno,
proti fašizmu!**

**Zahtevamo
prepoved vseh
fašističnih
organizacij!**

Za mir v Vietnamu

Vodstvo KPI je pred dnevi objavilo posebno sporočilo v zvezi s položajem v Vietnamu. V sporočilu je med drugim rečeno, da je prenehanje bombardiranja ozemlja Severnega Vietnama velik uspeh za vietnamsko ljudstvo in za vse sile, ki to ljudstvo podpirajo v njegovem boju za svobodo. ZDA so bile ponovno prisiljene pristopiti k pogajanjem za sklenitev miru. Danes, še bolj kot v preteklosti, obstajajo stvarne možnosti za doseg miru. Za to pa je nujno potrebna nenehna akcija in tudi budnost. ZDA je treba prisiliti k dokončni ukinitvi sovražnosti proti Vietnamski demokratični republiki in osvobodilnim silam v Južnem Vietnamu. ZDA niso spoštovale obveznosti, ki so jih sprejele preteklega oktobra, sprožile so strahovito letalsko ofenzivo ter povzročile hudo škodo in mnogo žrtev, zlasti v Hanoiu in Haifongu.

Vodstvo KPI poziva vse partijske organizacije in vse demokratične sile v Italiji, naj povečajo enotne akcije, ki naj imajo za cilj doseg miru v Vietnamu. Italijansko vlado je treba prisiliti k posredovanju pri vladi ZDA za mir v Vietnamu, Italija naj prizna Vietnamsko demokratično republiko ter uredi diplomatske odnose z vlado v Hanoiu.

Deželni zakon o gorskih skupnostih

Osnutek zakona, ki ga je predložil deželni odbor, ne upošteva perečih vprašanj slovenske narodnostne skupnosti

V povojni dobi je bilo za vso gorsko področje v državi izdanih nekaj okvirnih in več sektorskih zakonov z namenom, da bi zaustavili razpadanje in neprenehno obubožanje omenjenih področij, za katera so bile predvidene razne olajšave in prispevki za gozdarstvo, kmetijstvo, živinorejo, turizem itd.

Vsi ti posegi niso doprinesli nobene pozitivnega učinka, gorati kraji so še nadalje propadli, hribovci so se množično odseljevali in tako je gospodarsko, socialno in kulturno življenje v teh krajih nazadovalo.

Neizbežno je bilo treba poseči po novih bolj učinkovitih sredstvih, ki bi

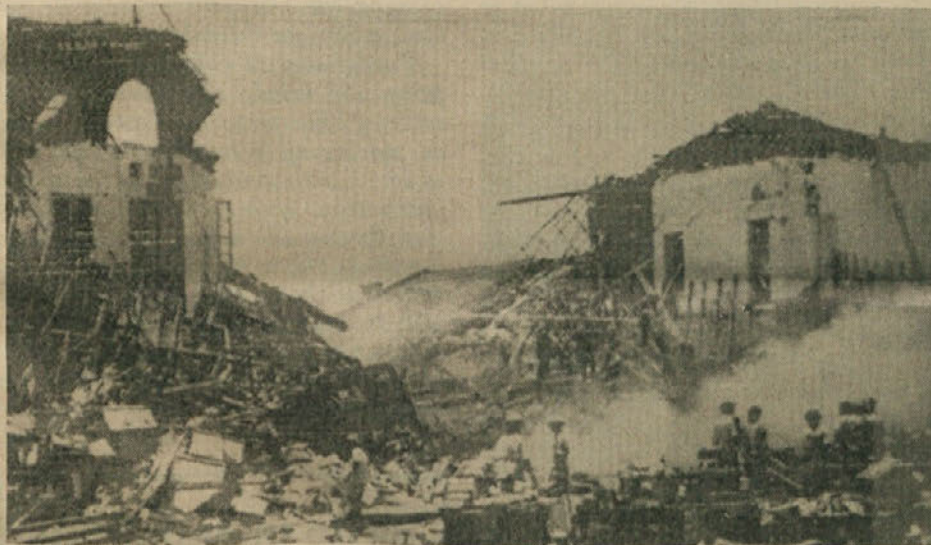
zainteresirala krajevno prebivalstvo, ker prispevki, ki so prihajali preko raznih birokratskih ustanov, niso prinesli zaželenega cilja. Kočno je parlament izdelal zakon št. 1102.

Ne bo odveč če še enkrat podčrtamo pozitivno plat tega zakona, ki poleg ustanovitve nove pomembne krajevnne javno-pravne strukture prvič daje možnost prebivalstvu goratih področij, da aktivno sodeluje in odloča o vseh ukrepih, ki težijo po gospodarskem, urbanističnem in splošnem kulturnem razvoju posameznih skupnosti. Bistvo demokratičnosti omenjenega zakona je tudi v tem, da priznava pomembno vlogo občinskim izvoljenim organom, ker iz njihove srede bodo sestavljene samoupravne in avtonomne gorske skupnosti, katere po državnem zakonu bodo morale razpolagati s širšimi kompetencami za vsestransko obnovo in razvoj goratih področij, in to na podlagi skrbno izdelanih gospodarskih in urbanističnih načrtov.

Za ustanovitev navedenih skupnosti so pristojne dežele; med temi je naša dežela imela največje pomisleke do skupnosti in je dolgo zavlačevala izdelavo zadevnega zakonskega predloga. Predsednik deželnega odbora Berzanti je pred kratkim v deželnem svetu trdil, da gorata področja ne bodo nič prizadeta, če skupnosti ne bodo ustanovljene v sedanji mandatni dobi deželnega sveta. Negativno stališče deželne uprave se izrača tudi v tem, da deželni proračun za tekoče finančno leto, ko bi morale skupnosti že delovati, ne pred-

Dušan Lovriha

(Nadaljevanje na 2. strani)

Ameriški imperializem se je razbesnel. Hanoi, glavno mesto severnega Vietnama, in številni drugi kraji Vietnamske demokratične republike so v razvalinah. To so rezultati toliko opevanih Nixonovih «prizadevanj» za mir v Indokini. To so bridki dokazi laži, ki jih je ameriška propaganda širila še pred nekaj meseci. Ves svet je ogorčen nad tem, kar se je zgodilo ob koncu minulega leta. Pa ne le ogorčen. Vse demokratične in miroljubne sile zahtevajo konec vojnih grozot.

Zakon o gorskih skupnostih

(Nadaljevanje s 1. strani)

videva v ta namen nobene postavke v izdatkih.

Vendar se je Berzanti moral premisliti, ko je skupina deželnih svetovalcev KPI predložila zakonski osnutek in ko je partija organizirala s tem v zvezi večje število uspešnih sestankov, konferenc in manifestacij v gorskih krajih. Vse to je prisililo Berzantija in dež. odbor, da izdela z veliko naglico svoj zakonski predlog ter prav tako si sedaj prizadeva, da bi ga deželni organi nujno odobrili. Zakon dež. odbora nepojasnjeno in neupravičeno omejuje ter izigrava vse pozitivne značilnosti in določbe, ki jih vsebuje državni zakon. Slednji namreč določa, da se gorata področja z ustreznim deželnim zakonom in sporazumno z zainteresiranimi občinami razdelijo v posamezne skupnosti, medtem ko zakonski osnutek predvideva, da se to uresniči le z administrativnim aktom predsednika dež. odbora, ki ga izda potem, ko se seznanijo samo z mnenjem občinskih svetov. Omejitve pristojnosti gorskih skupnosti se odraža tudi v samem statutu skupnosti, na podlagi katerega naj bi te delovale. Državni zakon namreč določa, da skupnosti same pripravijo in odobrijo statut; osnutek deželne odbora pa predvideva, da dež. odbor izdela tip statuta, ki ga skupnosti z morebitnimi popravki odobrijo.

Vsaka gorska skupnost bo imela svojega predsednika, ožji odbor in širši svet. Državni zakon predpisuje, da mora ožji odbor izraziti enotno stališče v korist vseh občin, ki pripadajo isti gorski skupnosti. To pomeni, da v ožje odbore bi morali biti izvoljeni tudi predstavniki manjšine. To demokratično načelo vsebujejo mnogi deželni zakoni in tudi zakonski osnutek KPI. Zakonski osnutek dež. odbora pa tega ne predvideva. Lahko bi se vprašali, zakaj se sploh postavlja to vprašanje, ko je splošno znano, da v ožje občinske odbore nikdar ne pride izvoljen predstavnik manjšine. Razlika med občinskim odborom in odborom gorske skupnosti, kar se tiče zastopstva, je v tem, da medtem ko je v občinskem odboru izključen oz. diskriminiran politični izvoljeni predstavnik, je v odboru skupnosti diskriminiran, ne več politični predstavnik, temveč krajevna nstanova, to se pravi občina kot taka, kar je nedopustno.

Komunisti, zavedajoč se gospodarske in socialne zaostalosti goratih krajev v naši deželi, smo v našem zakonskem osnutku predvideli 30 milijard lir kot prvi prispevek za obnovo in razvoj goratih krajev. Ta predlog ni propa-

gandnega značaja temveč je nujno potreben, da se oblaži težko in nevzdržno gospodarsko stanje ter je hkrati stvar, ko vemo, da dežela razpolaga s 160 milijardami lir iz prejšnjih let.

Tudi tega stvarnega predloga ne upošteva osnutek deželne odbora in predvideva le pičlih 100 milijonov lir za ustanovitev in delovanje skupnosti. Iz vsega tega je jasno razvidno, da deželni odbor ni imel namena ustanoviti gorskih skupnosti; ko pa je bil primoran, skuša s svojim zakonskim

osnutkom doseči, da se te skupnosti nedemokratično ustanovijo in da se ovira njihovo samoupravno avtonomno in demokratično delovanje.

Končno se v zvezi z gorskimi skupnosti postavlja tudi vprašanje pravic in zaščite slovenske narodne skupnosti. Komunisti smo v našem zakonskem osnutku predvideli, da skupnosti, ki bodo obsegale slovenska področja, bodo morale vsebovati v svojih statutih posebna pravila in določbe za zaščito etničnih in kulturnih značilnosti državljanov slovenske narodnosti. Deželni odbor pa je na to življenjsko važno vprašanje za Slovene in za razvoj demokracije še enkrat «pozabil». Mi pa ne bomo pozabili!

Posledice hlapčevanja

V svoji 921. številki iz dne 4. januarja je tednik «Novi list» objavil intervju s političnim tajnikom in deželnim svetovalcem SS dr. Dragom Štoko. V razgovoru z urednikom tednika je dr. Štoka obdelal vsa vprašanja, ki zadevajo SS, od nazadovanja na zadnjih občinskih volitvah, do problema ali je samostojni nastop slovenske politične skupine sploh privlačen za volivce.

Kar zadeva nazadovanje, je bil mnenja, da ga je treba delno pripisati premajhnemu skupinskemu delu, deloma pa demografskemu nazadovanju Slovencev. V primerjavi s političnimi volitvami je tudi ugotovil, da približno 1000 volivcev niha. Dr. Štoka je s svojo prvo ugotovitvijo takorekoč zadel v črno. Čeprav sam tega ni hotel in mogel provsem jasno povedati, tekmovalje med kandidati ni koristilo skupnemu nastopu SS, ob tem pa je treba tudi pripomniti, da je izbira drugega kandidata pripomogla k izvolitvi dr. Dolharja.

To pa ni verjetno edini razlog, da Slovenci niso zaupali SS, kot v preteklosti. Včasih skoraj hlapčevsko sodelovanje s Krščansko demokracijo ne vzbuja več zaupanja med Slovenci, ki se zavedajo, kdo jih brani in kdo se le ponaša s frazami in obljublja, a ne naredi ničesar.

Krščanska demokracija je Slovencem veliko obljubljala, konkretnega pa je storila bolj malo. Odkar je v Trstu na oblasti levi center se je ozračje res nekoliko spremenilo, ostalo pa je v bistvu le pri tem. Dvojezičnost vse počasi napreduje, dvojezične table so postavljene le v nekaterih krajih, v občinskih uradnih pa ni mogoče govoriti slovensko, ker te uradniki ne razumejo. Če pa kdo zahteva, da morajo vsi uradniki poznati oba jezika, se SS vzdrži in

omogoči s svojim stališčem zavrnitev predloga. Isto se ponovi v tržaškem občinskem svetu, ko kdo zahteva prevajalca. Predstavniki SS sicer glasujejo za predlog komunistov, a KD ga s pomočjo desničarskih sil zavrne.

Ne zanikamo, da je včasih sodelovanje v levem centru koristno, vendar ne tako, da se stalno podleže zahtevam stranke relativne večine ki še vedno «trpi» v svojih vrstah razne Bartolije in Sardos Albertinije, ki dobesedno strežejo Slovencem po življenju.

Da sploh ne govorimo, kaj je KD naredila v teh letih za Beneško Slovenijo. Novih delovnih mest ni, nasprotno pa so bila nekatera še celo ukinjena. Ko je skušalo društvo Ivan Trinko prirediti drugi tečaj slovenščine, so si oblasti organi izmišljali pretveze, kot da bi jih stresali iz rokava, le da bi onemogočili tečaj. Primerov je še veliko, a ni nam do naštevanja.

Poudarjamo še enkrat, da ne pripisujemo SS krivdo za stališča, ki jih je zavzela KD, pripomniti pa je treba, da sodelovanje s takimi zavezniki mora imeti svoje posledice. Slovenski volivci niso ne glubi ne slepi in dajo svoj glas tistemu, ki najbolj brani njihove koristi in njihov nacionalni boj. Ni dovolj obsojati početja tistih krogov, ki nam strežejo po življenju, treba je tudi konkretno poseči v boj. Samo s prošnjami in hlapčevskim zadržanjem ni še nihče dosegel ničesar.

* *

**Širite in podpirajte
DELO**

Poravnajte naročnino

Boj za interese celotne skupnosti

Prav je, da kot glasilo KPI za slovensko narodno manjšino, posvetimo posebno pozornost tudi delavskim bojem v naših krajih in po državi, saj so ti nastopi neposredno povezani s splošnimi vprašanji tržaškega, deželnega in tudi specifično našega družbeno-gospodarskega položaja.

Dvanajstega januarja je bila splošna stavka, ki je zajela široke plasti delovnega ljudstva. Solidarnost s stavko so izrazile tudi kategorije kmečkega prebivalstva, obrtniki tržaške zveze UPTA, Slovenska kulturno-gospodarska zveza, Kmečka zveza in drugi.

V popolnoma nasprotni smeri pa so nastopili Združenje industrijcev in Združenje tržaških trgovcev, katerim pa moramo — žal — prišteti tudi sindikalista dr. Fabbričija, ki je v svojih govorih in resolucijah odklonil zavezništvo študentov, srednješolcev in malih trgovcev, češ da nimajo s stavko nič skupnega. Zanimivo je, da so ti primeri «sindikalnega sektaštva» izšli prav iz tistega dela sindikalnega gibanja, ki je najbolj «tradeunionistični» in mlačen.

Ne gre nam za polemiko s tem delom, pač pa za ugotovitev, da je skrajni čas, ko moramo spoznati, da so delavski nastopi v Trstu in naši deželi obrnjeni ne samo v lastno, razredno, korist, temveč zastopajo splošne interese vse skupnosti.

Za nas Slovence je še posebej važno, da vsebuje delavske zahteve, ki so bile prisotne v manifestacijah po vsej Italiji, tudi pomemben odstavek o razvoju nerazvitih področij. V tem ostavku zahtevajo sindikati pogajanja z vlado o programu naložb javnega kapitala za razvoj teh zaostalih pasov Italije. Med te pasove moramo v naših krajih v prvi vrsti šteti tudi Beneško Slovenijo, katere položaj postaja iz dneva v dan bolj katastrofalen. Ni dovolj, da tam ustanovijo še tako dobro in odprto gorsko skupnost, treba je korenito zavihati rokave in ustvariti v teh krajih delovna mesta, industrijsko, obrtniško, kmetijsko, živinorejsko in drugo dejavnost. Graditi je treba ceste in mostove, vodovode in ambulante, povezati doline z uspešnim sistemom javnih prevozov.

Vse to so zahteve delavstva, obenem pa tudi zahteve slovenske narodne manjšine. Zato pa smo tej stavki izrazili solidarnost in bili v njej aktivno sodelujoči. Boj za reforme je namreč za Slovence tudi boj za svoj materialni položaj, ki je jamstvo v enakopravnosti harmoničnega razvoja, tako na kulturnem, družbenem in jezikovnem področju.

Trst s svojimi vprašanji je bil prav tako prisoten v zahtevah delavstva. Dežela se mora močneje zavzemati za razvoj našega gospodarstva: za luko, ki je bila do pred kratkim «zamrznjena» zaradi dotrajanih naprav, za pomorske proge, ki usihajo, za industrijsko dejavnost, ki je v težkem zastoju.

Govoriti o gospodarski vlogi Trsta pa pomeni tudi preučiti politične izbire vladajočih strank o načrtovanju in perspektivah našega ozemlja. Ne strinjamo se s polovičnimi rešitvami, kot je lahko razpolovljenje Krasa (na eni strani avtocesta in industrijske ter turistične strukture, na drugi pa Belcijske rezerve za veвериčke), program avtocest in drugih infrastruktur, ki niso funkcionalne s harmoničnim razvojem tržaškega emporija, temveč le zaplata, s katero skušajo demokristjani in njihovi zavezniki zakrpati raztrgano mrežo naših interesov.

Odprta meja, sodelovanje z vzhodom in prekooceanskimi državami morajo pomeniti za Trst spremembo gospodarske politike, industrijsko in znanstveno sodelovanje z Jugoslavijo, SZ, Madžarsko in Romunijo, pomenijo spremembo zunanje politike, odpravo nevarnih žarišč vojne na Daljnem in Bližnjem Vzhodu.

Vse to komunisti povezujemo in opozarjamo vse sloje prebivalstva, Italijane in Slovence, naj v njih spoznavajo vse sloje prebivalstva, Italijane in Slovence, naj v njih spoznavajo svoje interese in se zanje borijo. V nasprot-

nem primeru se bomo vdajali romantičnemu sentimentalizmu po preteklih kalupih in ostali, prav Slovenci, ob robu dogajanja. Bili bi, stratka, objekt drugih interesov, ki niso naši.

Spremembe na tržaški radijski postaji

Radio Trst A, slovenska postaja, ki nikoli ni bila izraz naše narodne manjšine, pač pa KD in njenega desnega krila, oziroma propagandnih potreb atlantskega pakta za kaljenje ozračja ob meji z Jugoslavijo, ima novega direktorja. To je dr. Matej Poštovan, nekdanji vplivni član desnega krila «Slovenske skupnosti», doma iz osrednje Slovenije, od koder je prispel v Trst v prvih povojnih letih.

Mimo vsake politične ocene o tem nedemokratičnem imenovanju, ki je vzbudilo ogočenje med samimi uslužbenci in funkcionarji tržaškega slovenskega radija, se vprašujemo, ali ni tudi to imenovanje udarec dobrososebskim odnosom in dokaz, da bo postaja Trst A nadaljevala s svojo antikomunistično in protijugoslovansko politiko, česar celo italijanski oddajniki RAI ne delajo že dolgo časa.

Ali «Slovenska skupnost», PSI in KD (morotejci!) nimajo k temu nič povedati?

* * *

Dne 12. t.m. je bila vsedrjavna splošna stavka. Milijoni delavcev so demonstrirali proti vladi zaradi neizpolnenih reform. Tudi v Trstu in v drugih krajih dežele je stavka povsem uspela. V Trstu je delavski sprevod skušala motiti skupinica mladih fašistov. Ti so proti manifestantom izstrelili eksplozivno petardo. Policija je aretirala nekatere provokatorje. Na sliki skupina študentov, ki se je udeležila delavskega sprevoda.

Ob obnovitvi levosredinske koalicije v Trstu

Diskriminacija in antikomunizem nujno pehata v naročje desnici

Prva seja novoizvoljenega občinskega sveta v Trstu. Na sliki vidimo skupino svetovalcev KPI in župana Spaccinija, ki bere programske izjave nove občinske uprave

Kakor lastovka še ne pomeni pomladi, tako tudi po prvi seji ne moremo soditi političnih izbir tržaškega občinskega sveta. In vendar imamo pravico, da tovariše seznanimo s prvimi vtisi, ki jih jasno podpirajo politična spoznanja polpretekle dobe in analiza trenutnega položaja.

Da bi ne zavajali v zmotu bralca, naj takoj povemo, da komunisti z rešitvijo vprašanja bodoče tržaške občinske uprave nismo zadovoljni. Za to je več globokih razlogov, kajti nismo se spuščali v razglabljanje o spremembi v višini tona besed (te so zelo plastična gmota, ki jih po potrebi lahko omilimo ali zaostrimo), temveč iskali za temi besedami izbir in preverjali, če ustrezajo pričakovanjem našega prebivalstva, pulzu tržaškega družbenega in političnega ožilja.

Kako so se stranke levosredinske koalicije lotile vprašanj, ki tarejo naše mesto?

Nismo več v predvolilni kampanji in bridka stvarnost prihaja na dan tudi preko stolpcev sicer «dobro informiranega» tiska. Tako je desetdnevna blokada tržaške luke pokazala, da nismo zadihali v globoka pljuča prihodnosti, temveč — nasprotno — capljamo za gospodarskim razvojem Italije in njenih manj razvitih področij. Trst noče živeti od patriotske miloščine, išče

svojo specifično mednarodno vlogo, ki ji jo dandanes branita samo NATO in temu vojaškemu bloku podrejena rimska vlada.

Zgrešena politika do tržaškega gospodarstva je lahko prodrla tudi zato, ker se mestni upravitelji, izraz politične koalicije leve sredine, niso postavili po robu določenim izbiram. Zaradi predvolilnih manevrov je demokrščanski poslanec obljubljal «Lloydu» rešitev vprašanj tržaških pomorskih prog in turističnih voženj, po volitvah pa je bil postavljen na laž. Prepozno? Morda ne, če bi se župan in drugi izvoljeni predstavniki upali zakričati, da bi slišali tja do Rima. Nikjer nismo imeli komunisti v mislih to, kar so počeli demokristjani drugod, ko je šlo za lokalne potrebe. Ostro smo zavračali netenje reakcionarnega kampanilizma v Reggio Calabrii, ker je tu prišlo do dejanskega zavezništva med KD in MSI in zakrknjeno gospodarsko desnico na Jugu. Nasprotno smo komunisti na konstruktiven način predlagali, naj bi se tržaški župan postavil na čelo široke fronte občanov, sredi katerih bi bile močne sindikalne organizacije in večina prebivalstva, vse stranke ustavnega loka, Italijani in Slovenci. Tako fronto bi morala rimska vlada poslušati, z njo bi se morala pogajati. To bi tudi bil edini način za stvarno obrambo

perspektiv tržaškega gospodarstva.

Še na prvi seji občinskega sveta smo komunisti predlagali, naj bi vse napredne in demokratične stranke (v koaliciji in izven nje) izjavile, da se strinjajo s platformo, ki so jo izdelali sindikati. To bi bilo — za nas komuniste — v določeni meri tudi odstopanje od prejšnjih stališč, a nič ne de. Za nas so bile splošne koristi prebivalstva vsekakor važnejše od slepega barikadnega zagovarjanja lastnih stališč.

Koalicije leve sredine je v svoj politični program vključila marsikaj, tudi visokodoneče obveze, ne pa stvarnih obvez za skupen nastop v bran tržaškega gospodarstva.

Preko stolpcev našega lista, ki je glasilo KPI za Slovence v Italiji, moramo še posebej poudariti, da smo postavili gospodarsko vprašanje na prvo mesto, ker se — drugače kot nekatere druge sile — zavedamo, kako važna je materialna osnova naše biti, našega razvoja za slovensko prebivalstvo. Zapisali smo, da je skozi razpoke gospodarskega razkrajanja, razslojevanja naših vasi in skupin, marsikdaj zapihal mrzli veter asimilacije in izseljevanja. Tega ne maramo. Prav tako pa nam ni samo do tega, da bi pri obrambi materialne osnove slovenske manjšine prezrli osnovni element, da je večina slovenskega prebivalstva na Tržaškem pripadnikov delavskega razreda in drugih aktivnih slojev družbe. Zahteve, ki bi bile samo v prid srednjemu in višjemu meščanstvu, ne pa širokim delavskim slojem v mestu in na vasi, bi bile prazna demagogija in dejansko odstopanje.

Zato komunisti v oceni dejavnosti levosredinske občinske uprave še vedno dajemo, tudi ko gre za našo manjšinsko vprašanje, prvenstveno važnost reformam, socialnim storitvam, urbanistiki, gospodarstvu. Kajti prepričani smo, da je pot boja za našo enakopravnost prepletana in vzročno odvisna od gmotnega položaja produktivnih slojev prebivalstva.

Jasno pa je, da nismo prezrli — tudi pri oceni novonastale levosredinske koalicije v Trstu — drugih aspektov in predvsem načelnega aspekta, ko zahtevamo Slovenci, da lahko tudi navzven manifestiramo svoj obstoj. Na zahtevo komunističnih svetovalcev (za-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Ob obnovitvi levosredinske koalicije

(Nadaljevanje s 4. strani)

nimivo je, da tega ne delajo ostali svetovalci, čeprav so Slovenci, po mnenju nekaterih celo 24 karatni), naj bi v občinskem svetu v Trstu uvedli dvojezično poslovanje je demokristjan dejal, da gre za provokacijo.

Tedaj je provokacija tudi ustava? Londonski sporazum? Ali, morda najvažnejše vprašanje: ali je provokacija demokratični in omikani odnos velike večine tržaškega prebivalstva, ki je sprejelo za svoja načela tudi mržnjo do vsakega diskriminacijskega postopka?

Res je, in to je dokazalo poznejše glasovanje za člane občinskega odbora, da so tržaški demokristjani (pa čeprav še taki morotejci) v stalnem strahu pred fašistično desnico, tudi tisto, katere meje je v notranjosti same KD težko začrtati. Tako se je ponovila zgodba iz leta 1949, ko so slovenskemu svetovalcu onemogočili, da bi govoril slovensko v občinskem svetu. Tedaj je svetovalec spregovoril 7 besed, prejšnji teden pa 9. Je to ves na predek?

Naj iskreno povemo, da bo treba še trdo delati, da se tudi vrhove katoliškega političnega tabora prepriča o umešnosti naših zahtev. Zato pa se bojimo, ker je diskriminacijska, objektivno antikomunistična logika levosredinske koalicije, okrnila tudi načelno fronto, ki bi se morala odločno boriti za manjšinske pravice. V mislih imamo zadržane skupine socialističnih svetovalcev (med temi sam slovenski odbornik Hreščak), ki se je ob naši zahtevi vzdržala glasovanja. Logika kompromisa in odstopanja je tu dosegla svoj prvi dokaz, kako šibka je lahko reformatorska moč take koalicije, če ne stoji na trdnih nogah. Te trdne noge pa imajo danes predvsem komunisti. Brez KPI in njene sile je zaman govor o socialni progresivnosti koalicije ali občinske uprave. Diskriminacija in antikomunizem nujno pehata v naročje desnici. In to je dokazala prva seja občinskega sveta v Trstu, ko so trije odborniki Spaccinijeve uprave prejeli očitne glasove iz vrst MSI (liberalci so glasovali za svoje predstavnike). Ne vemo, če je bilo to plačilo za zaprtost do vsakega konstruktivnega razgovora z nami ali če je bila to le politična hipoteka, prvi madež, ki so jo fašisti hoteli imeti ob rojstvu nove levosredinske koalicije. Res pa je, da se bomo komunisti in Slovenci še nadalje spoprijemali s stvarnimi vprašanji, ne pa s političnimi formulami in patriotizmom v njihovem imenu. Na stvareh bodo

politične koalicije polagale izpite in tam se bo pokazalo njihovo pravo, reakcionarno ali napredno obličje.

Komunisti smo svoj čas predlagali, naj bi po obširni razpravi izoblikovali skupen program, v katerem naj bi bile osnovne točke obramba gospodarstva, boj proti fašizmu, enakopravnost Slovencev.

To so stranke leve sredine — KD, PSI, SSL, PSDI in PRI — zavrnilo. S tem pa našega nastopa ni nikakor konec. Komunisti pripadamo stranki, ki ima vodilno funkcijo, tudi če je v opoziciji, ker se zna stvarno soočiti z vprašanji in nakazovati, ob podpori ljudstva, rešitve, ki so v splošnem interesu. Zato naj je ob enem lažje, pa tudi težje, ko se pripravljamo na bodoče nastope. Lažje, ker ne nosimo bremena nesmiselnih in protizgodovinskih kompromisov, težje, ker se bomo morali spoprijeti s pasivnostjo in brezbriznostjo, z nedoslednostjo in popuščanjem v vrstah sogovornikov. Prepričani pa smo, da nam podpora volivcev, in ne samo naših, temveč tudi tistih volivcev, ki so glasovali za druge stranke, v nas na vidijo pomembno in pozitivno silo, ne bo odmanjkala.

Stojan Spetič

**Udeležite se manifestacije
solidarnosti z grškimi
protifašisti, v torek, 23 t. m.
ob 20. uri v Ljudskem domu
v Trstu, ul. Madonnina 19.**

Enotna resolucija devinsko-nabrežinskega občinskega sveta

Na predlog komunistične skupine je bila sklicana izredna seja občinskega sveta v Nabrežini. Na seji je bila soglasno sprejeta naslednja resolucija:

«Občinski svet občine Devin-Nabrežina, zbran na izredni seji dne 9. januarja 1973, je ocenil položaj v Vietnamu, kjer dolgotrajna in kruta vojna že dolgo duši mir in mori prebivalstvo, kar upravičeno vznemirja ves svet.

Občinski svet izraža globoko obžalovanje zaradi nadaljevanja sovražnosti, ki so jih zadnja huda in neupravičena bombardiranja kruto zaostrila, kar je ves omikani svet odločno obsodil. Z zaupanjem jemlje na znanje nadaljevanje razgovorov med vladami zainteresiranih držav, da bi končno našle izhod iz nečloveške vojne. Hkrati občinski svet odločno poudarja pravico vsakega naroda, da svobodno, demokratično in brez tujega vmešavanja določa lastno usodo.

Upoštevaajoč, da se ob vietnamski tragediji morajo resno zamisliti vsi ljudje dobre volje, in v prepričanju, da tolmači čustva vsega prebivalstva, občinski svet *obsoja* nadaljevanje vojne in nasilja, *poziva* vlado italijanske republike, naj se zavzame za takojšnje prenehanje sovražnosti in *zabteva* naj Italija vzpostavi diplomatske odnose z Vietnamsko demokratično republiko».

Partizanski miting v Gorici

Preteklo nedeljo je Slovenska prosvetna sveza v Gorici priredila «partizanski miting». Prireditelj je zbudila veliko zanimanje, kar je potrdila tudi izredno številna udeležba. Kot gost je na «mitingu» nastopil znani pevski zbor «Srečko Kosovel» iz Ajdovščine.

O pomenu prireditve sta govorila tajnik SPZ Mundi Košuta in predsednik PD Oton Župančič in Štandreža Danilo Nanut, v imenu goriške partizanske zveze ANPI pa je pozdravil bivši komandant garibaldincev Giovanni Padoan-Vanni.

Tovariš Košuta je med drugim poudaril, da so vrednote osvobodilnega boja tudi danes aktualne tako za nas kot za tiste, ki se še danes bojujejo za svojo narodnostno in socialno osvoboditev, kot n.pr. v Vietnamu. Podčrtal je tudi, da se mlada pokolenja, ki niso okusila vojnih grozot, zavedajo, da če ne bi bilo junaških borcev za svobodo ne bi smeli danes govoriti v svojem materinem jeziku.

Tovariš Nanut je kot bivši partizan med drugim rekel, da «miting», ki ga je priredila SPZ obuja spomine na podobne prireditve, ki so bile med osvobodilnim bojem, na katerih so se zbirale množice ter se navduševale za ideje svobode. Ko se je dotaknil sedanjosti pa je govornik med drugim podčrtal, da slovenska manjšina na Goriškem še ni deležna pravic, ki bi jih morala imeti, zaradi česar se mora še vedno boriti za svoj obstoj.

Tovariš Vanni je v pozdravnem nagovoru poudaril, da so se slovenski in proti sovražniku, da se je brat-skupnemu sovražniku, da se je bratstvo med obema tu živječima narodoma prekalilo v težkem boju in trpljenju ter da takratni duh tudi danes preveva ne le bivše borce temveč veliko večino prebivalcev naše dežele. Tov. Vanni je tudi poudaril, da se moramo skupno boriti proti temnim silam, ki streme po tem, da bi razvrednotile pridobitve osvobodilnega boja.

Preureditev občinske službe v Nabrežini

Oportunizem sedanje občinske uprave

V prejšnji številki našega lista (29. 12. 1972) smo objavili krajši zapis o preureditvi občinske službe v Nabrežini. Obljubili smo tudi, da se bomo k zadevi povrnili.

Danes objavljamo daljši zapis, ki nam ga je poslal poslanec Albin Škerk. (Tovariš Škerk je član občinskega sveta v Nabrežini. Op. uredn.)

Menim, da naša javnost ni dovolj seznanjena z vprašanji, o katerih je razpravljala občinski svet v Nabrežini na izrednih sejah tik pred božičnimi prazniki. Tisk je sorazmerno malo in precej površno poročal o teh sejah. Zato je potrebno, da temu dogodku posvetimo večjo pozornost ter da zlasti občane, ki so neposredno prizadeti, seznanimo s tem, kako se njihovi izvoljeni predstavniki vedejo v občinskem svetu in upravi, ko se razpravlja in sklepa o raznih več ali manj pomembnih zadevah.

Na dnevnemu redu so bila med drugim tudi vprašanja o preureditvi občinske službe, o obobritvi novega staleža občinskega osebja in o nekatetih spremembah notranjega pravilnika, ki se nanašajo na sprejemanje v službo.

Glede prvih dveh vprašanj, tj. o preureditvi občinske službe in o novem staležu, ni bilo nesoglasja. Tudi naša skupina se je s tem strinjala, ker bo občinska služba spopolnjena, uslužbenci pa bodo imeli ugodnejše pogoje. Spor je nastal okrog naših predlogov glede popravkov notranjega pravilnika. V imenu naše skupine je te predloge postavil tovariš Marković. V predlogih je bilo rečeno: «Občinski uslužbenci, ki imajo posla z občinstvom, morajo poznati slovenščino in italijanščino; uslužbeni bodo sprejeti v službo po javnem natečaju».

Ožji odbor in celotna večina sta se protivila odobritvi teh naših predlogov. Vztrajala sta, naj se vnese v pravilnik izrecna zahteva po znanju obeh jezikov samo za uslužbenca, ki bo odgovoren za stike z javnostjo in za prevode. Predstavniki večine so tudi rekli, da bo ta uslužbenec lahko nadomeščal občinskega tajnika ko bo isti odsoten. Ta trditev je nesmiselna, saj občinskega tajnika, ki je državni funkcionar, ne more noben občinski uradnik nadomestiti. Vsak sklep, ki bi ga sprejel ožji občinski odbor ali občinski svet v odsotnosti občinskega tajnika, bi bil neveljaven.

Župan dr. Drago Legiša in odbornik Antek Terčon, ki je odgovoren za personalne zadeve, kakor tudi načelniki svetovalskih skupin večine (demokristjan Parentin, socialist Colja, socialdemokrat Zanevra in Brezigar od Slovenske skupnosti) so bili v precejšnji zadregi, ko so se protivilo odobritvi predloga komunistov. Trdili so, da bi bil sklep, ki so ga predlagali komunisti, protizakonit in da bi ga višje oblasti zavrnilo; trdili so tudi, da bi bili Italijani diskriminirani, ker ne poznajo slovenščine; da tudi brez postavke, ki govori o poznanju obeh jezikov, bodo imeli prednost Slovenci, ki poznajo oba jezika; da mora to vprašanje rešiti parlament itd., itd.

Tem trditvam, ki so oportunistična in v kričnem protislovju z načeli, na katere se sklicuje (pogostoma z besedami in bolj poredkoma z dejanji!) predstavniki strank, ki upravljajo nabrežinsko občino, nam ni bilo težko oporekati. Prikazali smo, da gre za načelno vprašanje dvojezičnega poslovanja občinske uprave. Sklicevali smo se tudi na pravilnik, ki je v veljavi v dolinski občini in ki je bil odobren ob višjih oblasti. Kot je znano, je v pravilniku dolinske občine izrecno rečeno, da mora občinski uradnik, ki ima stike z občinstvom obvladati tudi slovenski jezik, v službo je sprejet po javnem natečaju in v izpraševalni komisiji je

tudi slovenski šolnik, ki je stalno nameščen in ga imenuje za izpraševalca občinska uprava. Župan dr. Legiša je dvomil o tem, da je vse to res. Rekel je tudi, da bo umaknil svoje pomisleke, ko ga bomo seznanili z dokazi.

Z uvedbo takega določila, kot je v veljavi v dolinski občini, nikakor ne bi bili prikrajšani državljani italijanske narodnosti, ki bi poznali tudi slovenski jezik.

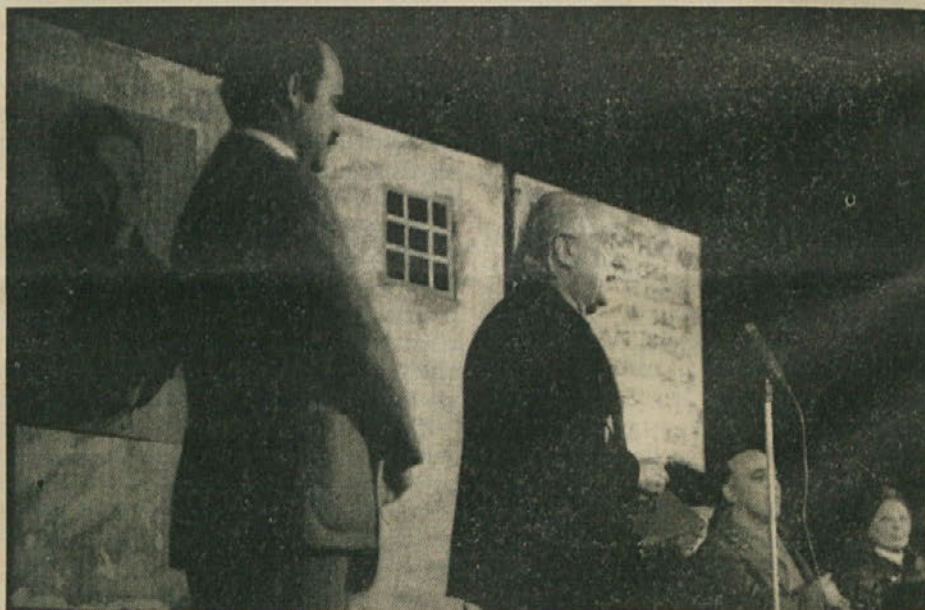
Predstavniki strank, ki upravljajo nabrežinsko občino, so se upirali našemu predlogu, ki teži po tem, da se odpravi dosedanja praksa (ki je sicer zelo razširjena v javnih upravah ter raznih ustanovah, kjer vladajo demokristjani in njihovi sopotniki!) neposrednega sprejemanja v službo. Skratka, zahtevali smo, naj se odpravi «mafijški in žlahtarski» način sprejemanja v občinsko službo; zahtevali natečaje, ki so predpogoj poštenega nameščanja najspособnejših ljudi.

Naša izvajanja, ki so odražala interese naše narodnostne skupnosti in zapostavljenih občanov, so postavila v zadrego svetovalce večine, ki je bila pri glasovanju o našem predlogu neenotna. Ker je bilo teptanje pravičnega načela preveč očitno, so se glasovanja vzdržali župan dr. Legiša, odbornik Antek Terčon in svetovalca Brezigar (SS) in Colja (PSI). Demokristjanski svetovalci ter svetovalca Caldi (PSI) so glasovali proti predlogu komunistov in tako zaenkrat preprečili uresničitev prizadevanj za pravo demokratizacijo občinskega upravljanja.

To so posledice, za katere so odgovorni predstavniki «Slovenske skupnosti», ki so se odrekli možnosti ustavitve naprednejše občinske uprave.

Toliko v vednost in presojo volivcem.

Albin Škerk

Krožek «Che Guevara» je prejšnjo nedeljo priredil v tržaškem Auditoriju kulturno manifestacijo solidarnosti s španskimi protifašisti. Prireditve se je udeležil tudi znani španski pesnik Rafael Alberti, ki že 30 let živi v izgnanstvu. Sam je recital vrsto svojih pesmi. Naš rojak Miroslav Košuta je v slovenščino prevedel nekatere Albertijeve pesmi in jih je bral pred številno publiko.

AKTUALNI PROBLEMI

Mir za Sredozemlje

Iz intervjuja tovariša Pajette

Ob koncu minulega leta je bil tovariš Giancarlo Pajetta, član političnega urada CK KPI, v Beogradu, kjer so se pogovarjali o aktualnih mednarodnih vprašanjih, med katere spadajo tudi vprašanja miru na področjih Sredozemlja. Glasilo ZKJ «Komunist» je objavilo pogovor s tov. Pajettom. Na tem mestu objavljamo jedro omenjenega pogovora.

Vprašanje - Kakšna je politična podoba območja Sredozemlja?

Odgovor - Zanimivo je ne le podoba Sredozemlja, ki je zelo pestra, od socialističnih držav do tistih, kjer imajo fašistično diktaturo, marveč tudi nekatera druga dejstva.

Prvič, gre za arabsko enotnost oziroma zaskrbljenost zaradi premajhne enotnosti arabskih držav. Uresničitev te enotnosti in vsaka pomoč, ki naj pripomore k temu, je pozitivna in nujna.

Drugič, gre za pozitivno usmeritev, za združevanje levih sil v velikih kapitalističnih državah, v Franciji in Italiji. V levici je prišlo do večje stopnje enotnosti. V Italiji so tudi v katoliških vrstah začele kipeti sile miru.

Vprašanje - Torej obstajajo nevarnosti, ki so tukaj navzoče kljub popuščanju. Kdo naj preprečuje te nevarnosti in kako?

Odgovor - Če bodo pobudniki popuščanja napredne sile, avantgarde, tisti, ki bijejo protiimperialistični boj, se bomo lahko izognili tej nevarnosti. Njegove uspehe v utrjevanju miru bo mogoče celo izkoristiti za to, da bi dosegli nove. V tem pa morajo sodelovati vsi. To ne sme biti stvar le ene države.

Problem je vendarle v tem, da se identificira poglavitna nevarnost, da se določi fronta skupnega boja. Temeljna delitev je zdaj nasprotje med imperializmom in protiimperialističnimi silami. Slabo je to, da protiimperialistična fronta ni vedno enotna, da obstajajo v njej protislovja. Pomislimo le na dejstvo, da so tudi med socialističnimi državami samimi velike razlike; nekatere so vključene v blok, druge so aktivne v gibanju neuvrščenosti. Tu so tudi demokratične sile v drugih državah, socialistične in komunistične partije, med katerimi so prav tako razlike. Vendar to ne sme biti ovira, da bi proti-imperialistična fronta kljub tem razlikam dosegla enotnost vseh sil. Še več, različnost ustreza zgodovinski potrebi. Zato lahko pripelje do skupne akcije le gledišče, da se lahko zdru-

žijo te sile, hkrati pa tudi upoštevajo avtonomije, suverenost držav in strank.

Vprašanje - Kje so pota za delovanje v skupnem interesu?

Odgovor - Predvsem tam, kjer obstaja moralna in politična sila, ki vidi podlago boja za odpravo posledic šestdnevne vojne v obsodbi, ki jo je izrekla Organizacija združenih narodov. To obsodbo morajo podpirati vse napredne sile, to je mednarodni zakon. Celo tiste arabske države in osvobodilna gibanja, ki jim ta resolucija ne zadostuje, lahko danes razumejo — na podlagi izkušenj zadnjih let in soočenj z dejstvom, da Izrael ne upošteva mednarodnega zakona — in spoznajo, da je to orožje, ki ga morajo uporabiti proti izraelski agresiji.

Drugič, to je del sveta, kjer so nerazvite države, ki občutijo, da morajo svoj nacionalni boj povezati z bojem za svoj obstoj. Socialistične države, delavska gibanja Zahodne Evrope in druge demokratične sile na tem delu celine lahko najdejo tudi tu navdihe za sodelovanje. Ne gre le za solidarnost na področju mednarodne politike, marveč tudi za ekonomsko in socialno sodelovanje, na podlagi katerega lahko sodelujejo protiimperialistične sile v politiki razvoja, saj imajo same korist od tega. Gre za obojestranski interes. Eno izmed temeljnih vprašanj Sredozemlja in arabskih držav je — nafta. Boj za nafto je zanje boj za nacionalizacijo, boj proti imperializmu. Za države, kakor so Italija, Francija, Jugoslavija, je nafta potrebna surovina, zanje se pojavlja kot problem boja proti monopolu tistih družb, ki izkoriščajo ali so izkoriščevale arabske države.

Tovariš Pajetta se je dotaknil še drugih vprašanj. Med drugim je rekel:

«Sueški prekop je bistvenega pomena za ekonomsko neodvisnost sredozemskih držav, za razvoj njihove trgovine in gospodarstva. Ta pomembna pomorska pot še zdaj ni odprta. To je posledica vojne in trdoglave politike Izraela.

V nadaljevanju pogovora je rekel, da «če ne bo prišlo do pozitivnih rešitev na tem območju, potem tudi politični problemi in tudi tisti specifični, kakor je problem palestinskega naroda, ne morejo biti lokalizirani. Namen politike v Sredozemlju mora biti takojšnja odprava posledic vojne, in ponovno odprtje Sueškega kanala ter spoštovanje palestinske nacionalnosti.

Na teh področjih se lahko uresničuje mednarodna solidarnost, kar lahko tudi na sredozemskem območju pripelje do izboljšanja, ki je bilo videti pred nekaj leti še nemogoče».

Na koncu pogovora je Pajetta izrazil zadovoljstvo zaradi velike podobnosti pogledov italijanskih in jugoslovanskih udeležencev izmenjave stališč, v zvezi s čemer se je mudil v Beogradu. «Z jugoslovanskimi tovariši smo obravnavali možnosti, da se poveča pobuda, dejavnost narodov, ki ne smejo biti le objekti mednarodne politike. Zelo cenim politiko jugoslovanskih komunistov, ki so vedno v prvih vrstah tega boja; tako ena kakor druga partija pa se bolj in bolj povezuje z drugimi silami napredka in miru, ki naraščajo».

Praznik v Borštu

Preteklo sredo so imeli v Borštu izredno prijetno kulturno-zabavno prireditve. Na njej so sodelovali najmlajši, doraščajoči in odrasli vaščani. Na sporedu je bilo več šaljivih prizorov, vmes pa seveda tudi petje in glasba. Prireditve sta organizirala prosvetno društvo Slovencev in mladina Krekovega doma. Pevski zbor, ki ga vodi Drago Petaros, je ubrano zapel vrsto pesmi.

Razveseljivo je zlasti dejstvo, da je na prireditvi sodelovalo toliko mladine. V tem vidimo jamstvo, da se bo tradicija Borštanov obranila in se še naprej razvijala.

Pohvaliti moramo vse nastopajoče, še posebej pa je treba pohvaliti skupino mladih, ki je sama sestavila, našturila in izvedla «Čudno kupčijo», šaljivo igro v domačem narečju.

Vojku Cotiču v slovo

Vojka Cotiča, mnogo obetajočega kulturnega delavca iz Sovodenj, ni več. Že dolgo smo bili sicer zaskrbljeni zaradi njegove težke bolezni, a zadnje čase je prevladovalo upanje, da bo ozdravil. Toda prišlo je najhujše.

Vest, da je Vojko umrl, je bridko odjeknila. Vsem, ki smo ga poznali in cenili, je hudo po njem, najtežje pa je, seveda, njegovim svojcem, ki so se toliko žrtvovali, da bi ga rešili.

Z odhodom Vojka je v njegovih rodnih Sovodnjah, in lahko rečemo na Goriškem sploh, nastala velika praznina. Kdo bo to praznino odpravil?

Vojko Cotič, ki ni dočkal svojega 25. rojstnega dne, je obiskoval slovenske šole, najprej v Sovodnjah in nato v Gorici. Zaposlil se je pri nekem podjetju, se še naprej učil, hkrati pa se udeleževal v raznih organizacijah. Obiskoval je šolo Glasbene matice v Gorici, igral tudi v nekem mladinskem ansamblu. Zbolel je na ledvicah in operacija je bila neizbežna. Mati mu je darovala eno ledvico in presaditev je uspela, žal, nastale so druge komplikacije, katerim je podlegel.

Zdaj Vojko počiva na pokopališču v Sovodnjah, kamor ga je v sredo popodne spremila velika množica.

Dragega Vojka bomo ohranili v lepem spominu!

Težko prizadetim svojcem izražamo globoko sožalje.

Venturinijeva proslava

V nedeljo, 7. januarja je bila v Kulturnem domu v Trstu proslava v počastitev spomina Frana Venturinija, slovenskega skladatelja in glasbenega pedagoga, ki je umrl pred dvajsetimi leti in je pokopan v Boljuncu, kjer se je tudi rodil. Proslavo je organizirala Slovenska prosvetna zveza ob sodelovanju prosvetnih društev iz Boljunca, Domja, Doline, Boršta, Ricmanj in Slavko Škamperle iz Sv. Ivana v Trstu. Nastopili so zbori: Venturini iz Domja, Prešeren iz Boljunca, Vodnik iz Doline in Slovenec iz Boršta, Marija Mijotova iz Sv. Ivana je brala pesem, ki jo je posvetila Venturiniju, o liku skladatelja pa je govoril Miro Presl iz Bazovice. Prireditve se je udeležilo veliko ljudi. Prisotni so bili tudi trije Venturinijevi sinovi in drugi svojci. (Na zgornji sliki: pevski zbor Slovenec iz Boršta,

O kraških rezervatih

Zadruga «Naš Kras» nam je poslala v objavo naslednjo izjavo:

Zadruga «Naš Kras» budno sledi razpravam in dogajanjem v zvezi s pripravo deželnega zakona o kraških rezervatih in z zadovoljstvom ugotavlja, da prežema vse ustanove in organizacije, ki se ukvarjajo s problematiko Krasa skupna želja po čim hitrejšem sprejetju tega zakona.

Tudi zadruga «Naš Kras» se pridružuje tem zahtevam, vendar z željo, da bi sprejetje zakona o kraških rezervatih ne pomenilo konca dolgotrajne in vztrajne borbe za zaščito naravnega okolja, temveč začetek težkega dela za rešitev in ureditev kompleksnih vprašanj, ki zadevajo Kras in njegovo prebivalstvo v celoti.

Zadruga «Naš Kras» žal ni seznanjena z osnutkom deželnega zakona o kraških rezervatih niti o delu ustrezne komisije, vendar je zaradi stališč, ki izhajajo iz poročil dnevnega tiska in indiskrecij, ki prihajajo vse bolj do izraza dolžna povedati naslednje:

1) Glavno breme ustanovitve kraških rezervatov bo nosilo tamkajšnje prebivalstvo, od čigar sodelovanja sta tudi v od-

ločilni meri odvisna nadaljni razvoj in usoda rezervatov. Ne smemo namreč pozabiti, da sta idejna realizatorja načrtov o kraških rezervatih prof. Poldini in prof. Mezzena predvidevala v specifičnih primerih načrtni poseg človeka v zaščiteno naravo (paša, sečnja, pobiranje suhljadi itd.), kar pomeni zavestno sodelovanje med znanstveniki na eni in kmeti oziroma živinorejci na drugi strani.

Če k temu dodamo še vprašanje posesti oziroma izgube posesti na račun družbe, tedaj se moramo nujno vprašati, kako to, da do danes ni nihče poizvedel za mnenje prizadetih in se torej vsa diskusija odvija zgolj na politično — znanstveni ravni.

Pred sprejetjem deželnega zakona o kraških rezervatih je torej nujno potrebno seznaniti prizadeto prebivalstvo o namenih in ciljnih zakona, o pravicah in dolžnostih prebivalstvo o namenih in ciljnih zakona, o pravicah in dolžnostih prebivalstva ter na ta način že od vsega začetka ustvariti pogoje za razumevanje in sodelovanje — če nočemo, da se bo ponovilo to, kar se je zgodilo in se še danes dogaja v Auzizih.

Absolutno upoštevanje človeške komponente tega vprašanja in še specifično upoštevanje etnične skupnosti, ki živi na tem področju, zlasti glede na njen ekonomski razvoj, sta torej prva pogoja za postavitev temeljev plodnega sodelovanja.

2) V zadnjih dneh prihajajo vse bolj do izraza nasprotujoče si vesti o upravnem telesu, ki naj bi vodilo kraške rezervate in o pristojnostih, ki naj bi jih to telo imelo.

Zadruga «Naš Kras» meni, da bi moralo biti novo upravno telo sestavljeno tako,

da bi v njem prišla do izraza stališča in mnenja direktno zainteresiranih — znanstvenikov in strokovnjakov na eni ter predstavnikov lokalnih ustanov na drugi strani. Samo na ta način se lahko doseže tista konkretna povezava, ki si jo želimo v duhu razumevanja in sodelovanja in ki naj bo porok zgledega sožitja.

Glede pristojnosti novega upravnega telesa zadruga «Naš Kras» meni, da bi morala biti le ta omejena na kraške rezervate. Govorice o razširitvi pristojnosti na vse probleme ki zadevajo Kras, odločno odklanjamo, čeprav ne izključujemo možnosti, da bi se v prihodnosti in ob pritegnitvi novih sil, načela diskusija v tej smeri.

Sestava novega upravnega telesa naj bo torej taka, da bo vzbudila zaupanje prizadetega prebivalstva in že od vsega začetka ovrgla govornice o politično — ekonomskih spekulacijah.

3) Ker ima zadruga «Naš Kras» svoj sedež v repntaborski občini, si ne more kaj, da ne bi opozorila na izredno pereč položaj te občine. Vojaškemu strelišču nad Velikim Repnom in naftovodoma, ki že sečeta njeno ozemlje, se bodo v kratkem pridružile nove služnosti, in sicer avto-porto pri Fernetičih, kraški rezervat in dva nova naftovoda — kar bo zdešimiralo že tako skromno površino te občine in naložilo prebivalstvu «davek», ki mu ga ni para. Medtem ko zadruga ostro protestira proti nameravani napeljavi dveh novih naftovodov (Trst - Portogruaro in Trst - Palmanova) pa istočasno zahteva že v smislu predlogov iz leta 1970, da se ukine služnost vojaškega strelišča v repntaborski občini in se na ta način vsaj deloma vzpostavi ravnotežje, ki se danes nagiba v izključno škodo domačega prebivalstva in naravnega okolja.

4) Zadruga «Naš Kras» izkorišča to priložnost, da izrazi priznanje tržaški pokrajinski upravi za njeno prizadevanje pri realizaciji Kraškega muzeja, za katerega je upati, da bo še letos predan svojemu namenu. Zadruga «Naš Kras» si pri tem dovoljuje predlagati šimpnejšo ustanovitev konzorcija lokalnih ustanov, ki naj pripravi vse potrebno za nemoteno in funkcionalno poslovanje omenjenega muzeja.

Prispevki za sklad DELA

Ob vpisu naročnine za leto 1973 so prispevali v tiskovni sklad DELA:

Bruno Škerk iz Nabržine 5000 lir, Ciril Gabrovec iz Sesljana 2000 Venceslav Terčon iz Mavhinj 2000, Tončka Vidav iz Banov 500, Stefan Leban iz Slivnega 1000, Josip Legiša iz Nabržine-kamnomolm 1000, Ivan Košuta iz Križa 4000 lir.

V počastitev spomina Marije Blokar daruje Adalgisa Biekar 2000 lir za sklad Dela.

Vsem darovalcem iskrena hvala.

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino
Direktor Marija Bernetič
Ureja uredniški odbor
Odgovorni urednik
Anton Mirko Kapelj
Uredništvo in uprava:
Trst — Ul. Capitolina 3
Dopisništvo v Gorici:
Ul. Locchi 2
Letna naročnina 1.000 lir
Poštni tekoči račun:
Trst 11/7000
Tisk: Tip. Riva - Trst
Ulica Torrebianca, 12

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE
V TRSTU
Kulturni dom

SAŠA ŠKUFCA

JANKO IN METKA

otroška spevoigra v treh dejanjih

V. torek, 23. t.m. ob 15.30

